

EL 18 I 19 DE JULIOL DE 1936 A BARCELONA, EN IMATGES

Com es viu a Barcelona la sublevació militar?

Aquesta imatge pot tenir drets reservats

Forces fidels al govern condueixen un grup de rebels presoners a la Prefectura

Autor: Josep Maria Sagarra i Plana

Referència: ANC1-585-N. Codi doc. ANC@ula: 2946

Nom alumne/a:	
Grup / Matèria:	
Data:	

INTRODUCCIÓ A L'ACTIVITAT

El 18 de juliol de 1936 es va produir la sublevació d'una part de l'exèrcit contra l'ordre legalment establert al nostre país. Notícies procedents de la resta de l'estat informen sobre aixecaments militars. A Barcelona, la nit del dissabte 18 de juliol circulen rumors sobre moviments subversius per part de les tropes. Autoritats i organitzacions obreres requisen armes i cotxes per enfrontar-se a la situació. De matinada se senten els primers trets i els combats s'allarguen tot el dia. Reporters gràfics deixen constància dels fets.

Amb les activitats que et proposem treballaràs amb fonts gràfiques; les fotografies que diversos reporters gràfics de Barcelona van realitzar, ens permeten veure els protagonistes i conèixer l'ambient de la ciutat.

Com a fonts de consulta utilitzaràs el fons gràfic de l'ANC, que consultaràs a través d'enllaços, però també pots observar altres imatges a través de l'hemeroteca de l'arxiu històric de la teua ciutat o els arxius comarcals

A partir de l'observació de les fotografies podrem saber

- Qui va participar en l'aixecament?
- Qui va defensar la legalitat republicana.
- Quin va ser el paper de la població civil davant l'aixecament militar.
- I el de les diverses forces i cossos de seguretat.
- Quin era l'ambient de la ciutat durant aquelles hores?

Però les fotografies són parcials: el fotògraf tria allò que vol mostrar. Hauràs de pensar quines altres fonts d'informació et caldria buscar per contrastar aquesta informació.

Finalment redactaràs una crònica sobre els fets, segons les imatges.

1. RECORDEM EL CONTEXT:

- Quin era el sistema polític vigent el 18 de juliol de 1936?
- Qui governava a Espanya? I a Catalunya?
- Quines notícies es tenien a Barcelona dels fets a la resta de l'estat?

Pots buscar la informació a:

- [BUXAWEB](#).
- [El Web de les ciències socials](#)
- [Guerra Civil a Catalunya, testimonis i vivències](#)
- El teu llibre de text

També pots consultar el teu professor o professora.

2. ELS FETS EN IMATGES

2.1. Document 1.

	<p>Barricada aixecada per les milícies antifeixistes al barri de Gràcia, durant la sublevació militar del 19 de juliol. Carrer Major de Gràcia, Barcelona.</p> <p>Fotografia: Brangulí.</p> <p>Referència: ANC1-4 2-N-14344. Codi doc. ANC@ula: 3532</p>
--	--

2.1.1. Elabora la fitxa d'observació del document

- [Fitxa d'identificació i anàlisi del document d'imatge fotogràfica](#)
- [Pautes per a la realització de la fitxa](#)

Per obtenir més informació de la imatge i observar-la en detall:

Consulta l'aplicació ANC@ula [ANC@ula](#)

Pots realitzar la *cerca per camps*, anotant en el camp *Codi de document* el número Codi doc que tens al peu de cadascuna de les imatges. Per al cas d'aquesta imatge el codi doc. és 3532.

Recorda que per analitzar correctament les fonts cal valorar dues qüestions:

1. Si el document és autèntic
2. Si la informació és verídica

L'autenticitat del document s'estableix mitjançant procediments de tipus científic, a través de la comprovació de les signatures, els segells i d'altres elements que ens permeten afirmar que

el document en qüestió correspon a l'època, l'autor, el context documental, etc. que s'expressa en el seu contingut, és a dir que no és una falsificació.

La veracitat, en canvi, fa referència a la de la informació que conté. Com que els documents són fets per persones, contenen un cert grau d'intencionalitat i poden també dir-nos mentides.

2.1.2. Cerca informació al Cercador d'arxius de la Generalitat de Catalunya, sobre els autors de les diverses imatges que hi ha en aquesta proposta didàctica, per tal de deduir si eren al costat de la legalitat republicana o dels sublevats.

Per fer la cerca has d'anar a l'adreça <http://cultura.gencat.cat/ArxiusEnLinia/>
Tria l'opció *Accés a la descripció dels fons dels arxius* i escriu el nom del fons en el camp corresponent.

Trobaràs informació de l'autor obrint l'apartat de context

2.1.3. Completa l'observació

- De quins materials es construïda la barricada?

- D'on els han tret?

2.2. Document. 2

	<p><i>Lluita de les forces de seguretat i els grups de paisans contra els militars sublevats, el 19 de juliol de 1936 a Barcelona.</i></p> <p>Autor: Josep Maria de Sagarra i Plana</p> <p>Referència:ANC1-585-N-3398. Codi doc. ANC@ula: 2907</p>
---	--

2.2.1. Elabora la fitxa d'observació del document

- [Fitxa d'identificació i anàlisi del document d'imatge fotogràfica](#)

2.2.2. Completa l'observació

- De quins materials es construïda la barricada?

- D'on els han tret?

2.3. Document . 3

	<p><i>Barricada a la Plaça de l'Àngel, durant l'aixecament militar</i></p> <p>Autor: Josep Maria de Sagarra i Plana</p> <p>Referència: ANC1-585-N. Codi doc. ANC@ula: 2947</p>
--	--

2.3.1. Elabora la fitxa d'observació del document

- [Fitxa d'identificació i anàlisi del document d'imatge fotogràfica](#)

2.2.2. Completa l'observació

- De quins materials es construïda la barricada?

- D'on els han tret?

2.3. Document. 4

	<p><i>Aspecte dels voltants de la Maestrança d'Artilleria, incendiada per les forces populars per forçar els rebels al desallotjament.</i></p> <p>Autor: Josep Maria de Sagarra i Plana</p> <p>Referència:ANC1-585-N Fons. Codi doc. ANC@ula: 2945</p>
---	--

2.4.1. Elabora la fitxa d'observació del document

- [Fitxa d'identificació i anàlisi del document d'imatge fotogràfica](#)

2.4.2. Completa l'observació

- Observa els papers del terra; són documents que es van cremar, fonts d'informació que no podem consultar, que no formaran part dels “papers de Salamanca”. Busca informació sobre els “papers de Salamanca”

- [El Retorn dels Documents Confiscats a Catalunya. Exposició Virtual](#)

- Per què creus que va ser tan important per als franquistes la destrucció i confiscació de documents, ja des del moment de la sublevació?

2.5. Document. 5

	<p><i>Lluita de les forces de seguretat i els grups de paisans contra els militars sublevats, el 19 de juliol de 1936 a Barcelona.</i></p> <p>Autor: Josep Maria de Sagarra i Plana</p> <p>Referència: ANC1-585-N-3928. Codi doc ANC@ula: 2906</p>
---	--

2.5.1. Elabora la fitxa d'observació del document

- [Fitxa d'identificació i anàlisi del document d'imatge fotogràfica](#)

2.5.2. Completa l'observació

- Per què hi ha cotxes destrossats?

- De qui creus que devien ser aquests cotxes?

2.6. Document. 6

	<p><i>Forces fidels al govern condueixen un grup de rebels presoners a la Prefectura</i></p> <p>Autor: Josep Maria Sagarra i Plana</p> <p>Referència: ANC1-585-N. Codi doc. ANC@ula: 2946</p>
---	---

2.6.1. Elabora la fitxa d'observació del document

- [Fitxa d'identificació i anàlisi del document d'imatge fotogràfica](#)

2.7. Document. 7

	<p><i>Enfrontaments a Barcelona el dia 19 de juliol de 1936</i></p> <p>Autor: Josep Maria de Sagarra i Plana</p> <p>Referència:ANC1-585-N. Codi doc. ANC@ula: 2920</p>
--	--

2.7.1. Elabora la fitxa d'observació del document

- [Fitxa d'identificació i anàlisi del document d'imatge fotogràfica](#)

2.7.2. Completa l'observació

- Observa el cotxe. Es llegeix "*Front d'E...*" i altres lletres. Busca el seu significat.

- Creus que el cotxe era d'aquesta organització? Justifica la resposta.

2.8. Document. 8

	<p><i>Lluita i mobilització de les forces de seguretat i els grups de paisans contra els militars sublevats, el 19 de juliol de 1936 a Barcelona</i></p> <p>Autor: Josep Maria de Sagarra i PLana</p> <p>Referència: ANC1-585-N-3940. Codi doc. ANC@ula: 2909</p>
---	---

2.8.1. Elabora la fitxa d'observació del document

- [Fitxa d'identificació i anàlisi del document d'imatge fotogràfica](#)

2.8.2. Completa l'observació

- A l'autobús llegim unes lletres. Què signifiquen?

- Creus que l'autobús era d'aquesta organització? Justifica la resposta.

2.9. Document. 9

	<p><i>Lluita i mobilització de les forces de seguretat i els grups de paisans contra els militars sublevats, el 19 de juliol de 1936 a Barcelona.</i></p> <p>Autor: Josep Maria de Sagarra i Plana</p> <p>Referència: ANC1-585-N-3921. Codi doc. ANC@ula: 2918</p>
---	--

2.9.1. Elabora la fitxa d'observació del document

- [Fitxa d'identificació i anàlisi del document d'imatge fotogràfica](#)

2.10. Document. 10

	<p><i>Lluita i mobilització de les forces de seguretat i els grups de paisans contra els militars sublevats, el 19 de juliol de 1936 a Barcelona.</i></p> <p>Autor: Josep Maria de Sagarra i Plana</p> <p>Referència: ANC1-585-N-3919. Codi doc. ANC@ula: 2912</p>
---	--

2.10.1. Elabora la fitxa d'observació del document

- [Fitxa d'identificació i anàlisi del document d'imatge fotogràfica](#)

2.10.2. Completa l'observació

- Observa les diferents gorres militars; a què responen?

2.11. Document. 11

	<p><i>Lluita i mobilització de les forces de seguretat i els grups de paisans contra els militars sublevats, el 19 de juliol de 1936 a Barcelona.</i></p> <p>Autor: Josep Maria de Sagarra i Plana</p> <p>Referència: ANC1- 585-N. Codi doc ANC@aula: 2916</p>
---	--

2.11.1. Elabora la fitxa d'observació del document

- [Fitxa d'identificació i anàlisi del document d'imatge fotogràfica](#)

3. SINTETIZEM LA INFORMACIÓ

3.1. Revisa les fitxes d'observació que has realitzat per a cadascuna de les imatges

3.2. Ara, observa globalment les imatges

- Pots agrupar les imatges en tres grups, segons si hi observes:
  - a. barricades i armes
  - b. efectes dels combats.
  - c. sublevació controlada.

	Imatge núm.
Lluitant amb barricades i armes	
Efectes dels combats	
Control de la sublevació	

- L'actitud de les persones que veiem a les fotografies és: de lluita, atenta, vigilant, passiva. (escriu un exemple de cada)

	Imatge núm.
Lluita	
Atenta	
Vigilant	
Passiva	

- Observa la vestimenta de les persones: son militars o civils?

- En el cas dels civils porten roba de treballadors o de senyors?

- Fixa't en el rol de la dona:

En quines imatges hi ha dones?	
Per la vestiments, semblen treballadores o senyores?	
Quin et sembla que és el paper que representen les dones en els fets?	

- Algunes imatges mostren cotxes, de qui creus que devien ser? Per a què els volien?

--

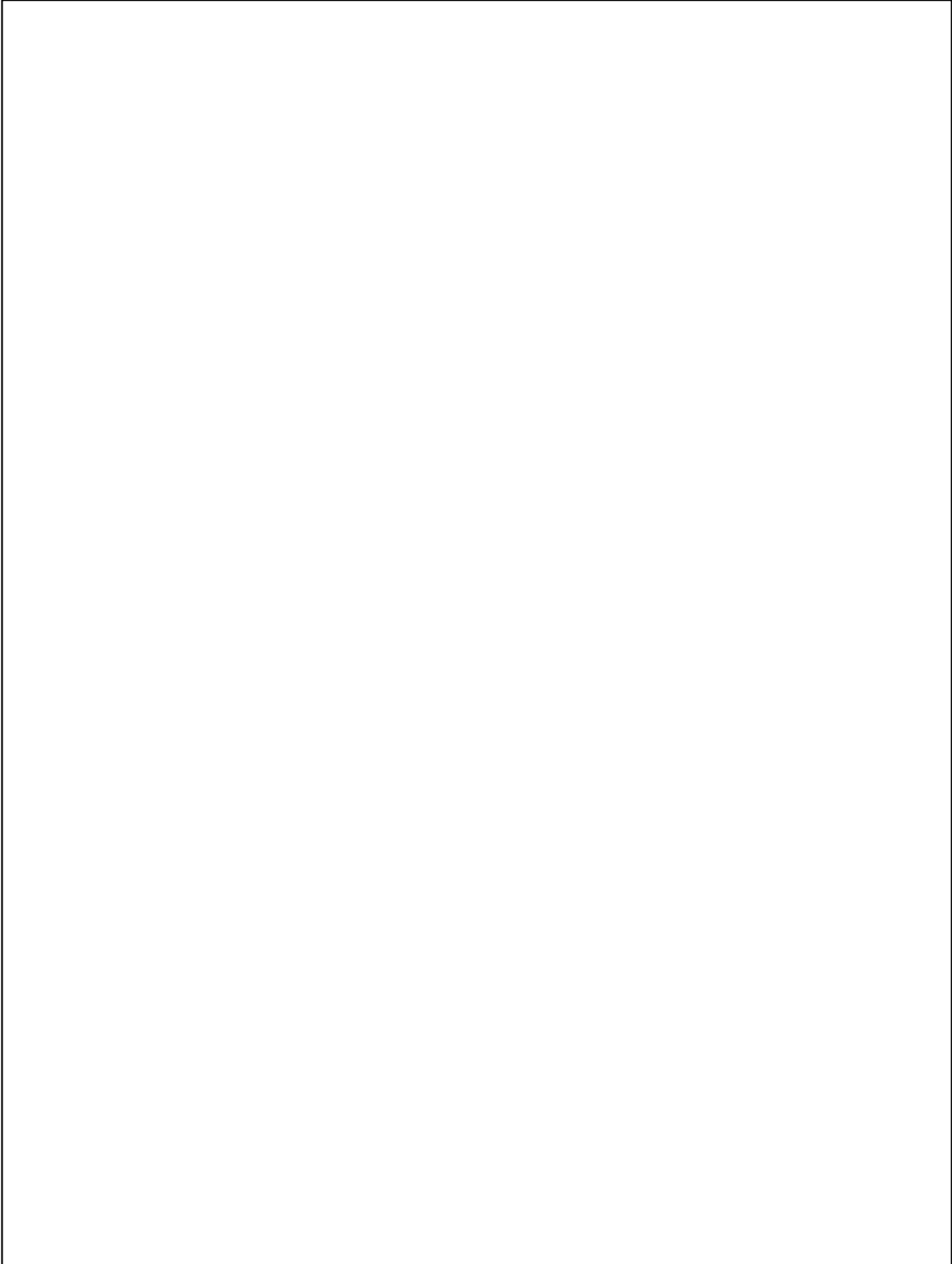
3.3. Completa el text

La majoria d'imatges mostren un espai...	
Algunes mostren barricades construïdes amb...	
que treien de...	
Les persones que es veuen a les fotografies son majoritàriament...	
i porten armes de tipus ...	
Algunes imatges mostren que organitzacions i partits polítics també...	
L'actitud de les persones que veiem a les fotografies és...	
Per la vestimenta de les persones que surten a les imatges veiem que són ...	
En algunes situacions no hi ha dones, per exemple...	
El motiu de que no hi apareguin dones és que...	

3.4. Omple la Graella seguint l'exemple

Codi Doc	Lloc	Armes	Persones	Actitud	D'altres Observacions
3532	Carre r Major de Gràcia	Barricades de llambordes i no hi ha armes de foc	6 homes i un nen, tots ells civils (porten roba de carrer)	Tranquil·la i observadora.	
2907		Barricada llambordes +sacs + fusells	Atenta,	vigilant, tranquil·la	
2947	Plaça de l'Àngel	Home	s civils		Llambordes aixecades i matalassos de protecció a balcó
2945			Grup al fons		Papers al terra
2906	Plaça			Tranquil·la, observadora	Cotxes destrossats
2946		Fusells For	ces de seguretat i civils	atenta Observadora, curiosa	
2920	Carre r		Homes i dones civils	Bus	amb sigles UHP, PCC, Front d'esquerres
2909		Fusells +sacs + matalassos	Conve	rsa i germanor	
2918		For	ces de seguretat i grups de civils		
2912					
2916					

- L'observació de les fotografies t'haurà permès fer-te una imatge/idea de l'ambient de la ciutat segons la mirada de l'autor. Quines altres fonts et caldria buscar per contrastar la informació que ens donen les imatges i poder explicar d'una manera més completa el que va passar?

4. ELABOREM CONCLUSIONS:

A partir de la informació que has obtingut de les imatges, redacta un text per donar resposta a les preguntes inicials:

Segons les imatges:

- Qui va participar en l'aixecament?
- Qui va defensar la legalitat republicana.
- Quin va ser el paper de la població civil davant l'aixecament militar.
- I el de les diverses forces i cossos de seguretat.
- Quin era l'ambient de la ciutat durant aquelles hores?

Tria una fotografia que et sembli representativa del 18 i 19 de juliol a Barcelona, com a il·lustració per adjuntar-la a la crònica.

